

9.9.2026

Kouvolan kaupunki

Perusopetuksen palveluverkko

Lausunto perusopetuksen palveluverkosta

Perusopetuksen palveluverkon päivittämistarve perustuu Kouvolan voimakkaasti alenevaan lapsimäärään. Kouvolan kaupungin perusopetuksen oppilasmäärän lasku on poikkeuksellisen suurta ja nopeaa: oppilasmäärän ennustetaan laskevan vuoteen 2030 mennessä noin tuhannella oppilaalla ja vuoteen 2035 mennessä noin 2 200 oppilaalla, mikä vastaa yli 30 prosentin vähennystä nykytilanteeseen verrattuna. Palveluverkkojen ja palvelujen tulee vastata Kouvolan alenevaa ja vanhenevaa väestöpohjaa, joka vaikuttaa myös tulopohjan vähenemiseen.

Taloudelliset vaikutukset

Perusopetus muodostaa kaupungin palvelutuotannon suurimman yksittäisen menoerän: perusopetuksen välittömien kustannusten osuus kaupungin kaikista ulkoisista kustannuksista on noin 25 prosenttia, henkilöstökustannusten osuus noin 35 prosenttia, ja kun tarkasteluun otetaan koko palvelutuotannon kustannukset, perusopetuksen osuus kaupungin nettokäyttökustannuksista on 39 prosenttia. Tästä syystä perusopetuksen rakenteelliset ratkaisut ovat keskeisessä asemassa koko kaupungin talouden kestävyys turvaamisessa.

Kouvolan kaupungin perusopetuksen palveluverkkoselvitys on tilattu FCG Oy:ltä, se valmistui kesällä 2026, ja selvitystä on tämän jälkeen tarkistettu ja työstetty kaupungin omana työnä. Selvityksen perusteella suunnitellut kouluverkkomuutokset ja oppilasmäärän vähenemään kytkeytyvät henkilöstövähennykset ovat taloudellisesti välttämättömiä. Selvityksessä esitettyjen ratkaisujen vaikutuksesta kaupungin henkilöstökulujen vähenemä olisi kumulatiivisesti noin 57 miljoonaa euroa vuosien 2027–2036 aikana. Kun huomioidaan lisäksi kiinteistökustannusten, kuljetuskustannusten, poistojen ja kertaluonteisten erien vaikutus, kokonaiskustannusten vähenemä on noin 43,8 miljoonaa euroa vuoteen 2036 mennessä. Ilman rakenteellisia muutoksia nykyinen kouluverkko on selvästi ylimitoitettu oppilasmäärään nähden, mikä johtaisi kasvaviin yksikkökustannuksiin ja tilojen vajaakäyttöön.

Merkittävimmät kustannusvaikutukset muodostuvat henkilöstömäärän vähenemisestä: toimintakulujen vähenemisestä arviolta noin 80 prosenttia kohdistuu henkilöstökustannuksiin ja noin 20 prosenttia kiinteistöjen ylläpitoon. Kustannuksia lisää osin koulukuljetusten määrän ja matkojen pituuden kasvu, mutta kokonaisuudessaan nettovaikutus on selvästi kaupungin taloutta vahvistava. Lisäksi syntyy kertaluonteisia kustannuksia mahdollisista rakennusten purkamisista ja rakennusten tasearvojen

alaskirjauksista, joiden määrä riippuu rakennusten jatkokäyttömahdollisuuksista.

Palveluverkkoratkaisuissa tulee huomioida kokonaisuus, jotta verkossa olevien rakennusten käyttö on mahdollisimman tehokasta. Palveluverkkoon jäävien rakennusten käyttö tulee maksimoida, erityisesti lähivuosina valmistuneiden ja valmistuvien uusien rakennusten osalta, painottaen niiden mahdollisimman tehokasta hyödyntämistä. Esitetty kokonaisuus tukee kaupungin kykyä hillitä käyttötalouden menojen kasvua, vähentää tilakustannuksia ja kohdentaa resursseja opetuksen laatuun ja oppimisen tukeen sen sijaan, että varoja sitoutuisi vajaakäytössä olevaan kiinteistömassaan.

Valtionosuusvaikutukset Lapsimäärän kehityksellä on suora vaikutus peruspalvelujen valtionosuuteen ja siten kaupungin tulorahoitukseen. Peruspalvelujen valtionosuudesta ikäryhmäkohtaiset laskennalliset kustannukset muodostavat merkittävän osan, ja yli 90 prosenttia näistä kustannuksista muodostuu 0–15-vuotiaista. Ikäryhmiin perustuva valtionosuus tulee arvion mukaan puolittumaan vuodesta 2026 vuoteen 2035 lapsimäärän vähentymisen takia. Vähennemä tulee olemaan arvion mukaan noin 5 miljoonaa euroa vuonna 2035 ja vuonna 2040 noin 7 miljoonaa euroa. Valtionosuudet ovat yleiskatteisia tuloja eli niitä ei kohdisteta suoraan millekään palvelulle tuloksi. Kuitenkin ne ovat merkittävä osa kaupungin tulonmuodostusta, joten niiden laskentaperusteissa tapahtuviin tiedossa oleviin muutoksiin on välttämätöntä reagoida riittävästi ja ennakoiden.

Palveluverkon jatkotarkastelu

Palveluverkkoja tulee tarkastella jatkuvasti osana vuosittaista suunnittelua. Lapsimäärän kehittämisessä tapahtuvat muutokset tulee huomioida ja tarvittaessa tehdä edelleen päivityksiä palveluverkkoihin. Tehtyjen muutosten kustannusvaikuttavuutta voidaan seurata esimerkiksi henkilöstöresurssien kehittymisen sekä oppilaskohtaisien kustannuksien kautta.

Yhteenveto Esitetyt palveluverkkomuutokset ovat välttämättömiä ikäluokkien ja sitä kautta tulorahoituksen edelleen vähentyessä Kouvolassa. Perusopetuksen palveluverkon tulee vastata Kouvolaan kaupungin väestömäärää ja -rakennetta. Kokonaisuudessa tulee varmistaa myös palveluverkkoon jäävien tilojen tehokas käyttö. Muutoksiin varautuminen tulee tehdä riittävän ajoissa ja niiden toteuttamiseen tulee valmistautua toimialalla riittävästi ennakoiden. Samalla on varauduttava siihen, että palveluverkkoa joudutaan päivittämään myös jatkossa, mikäli väestö- ja rahoituskehitys poikkeaa nykyisistä arvioista.

Kouvola 9.9.2026

Hellevi Kunnas
talousjohtaja